

Hans Jensens beretning ved LO's kongres

Taler

Hans Jensen
Formand for LO

Dato

26. oktober 2003

For 261 dage siden - den 8. februar - valgte vi i LO på en ekstraordinær kongres at skabe et nyt LO. Vi besluttede os for at sætte nye spor i den faglige historie. Vi besluttede os for at komme af med de negative dagsordener og i stedet skabe en ny, mere åben og dialogorienteret organisation i takt med de forventninger, som 1,4 mill medlemmer af LO's medlemsforbund knytter til deres fagbevægelse. Vi valgte et værdigrundlag med mennesker i centrum frem for systemer. Vi valgte samarbejdet frem for splittelse. Vi har besluttet os for at rykke tættere sammen for at fastholde fagbevægelsens styrke i en tid, hvor vi ikke har politisk medvind, og hvor vi skal kæmpe for lønmodtagernes interesser. I dag gør vi i fællesskab status. I dag og de kommende dage skal vi diskutere fagbevægelsens rolle og opgaver, så vi bliver en stærk partner i samspillet - og i konkurrencen - med de kræfter, der er med til at forme fremtidens velfærdssamfund. Det nytter ikke, at vi ryster på hånden. Der er heller ikke plads til at læne os tilbage i en selvsikker tro på, at vi nok skal klare os. Vi må frem i skoene og argumentere for vores sag. Fagbevægelsens position er ikke naturgiven. Jeg tror desværre, at der er mange, der lider af den vrangforestilling. Vi har et godt udgangspunkt. - Ja. Men vi skal hver dag kæmpe for anerkendelse, som vores forfædre gjorde det for mere end 100 år siden. Ellers tjener vi ikke medlemmernes sag. Så kommer lønmodtagernes rettigheder ikke i fokus. Vi har brugt tid på selvansøgelse. Det har været godt, for vi skal forandre os, så indgroede vaner ikke bliver til snærende bånd. Vi har besluttet og gennemført en vigtig forandringsproces. Nu handler det om fremtiden. I dag og de kommende dage skal vi diskutere fagbevægelsens fremtidige opgaver. Vi befinder os i en tid, hvor der er behov for at sætte klare mål for fagbevægelsens virke. Vi skal sætte mål for fremtiden, og vi skal handle derefter. Vores medlemmer skal vide, hvor de har deres organisation. Vores med- og modparter skal være klar over, hvad de er oppe imod. Derfor holder jeg ikke en beretning om de sidste fire år. Jeg vil i stedet gøre status over de opgaver og udfordringer, som fagbevægelsen i dag er konfronteret med. Jeg står naturligvis til regnskab for de gerninger, der er begået. Og dem er der mange

af. Men mange af dem må I læse om i de udsendte skriftlige beretninger. Det første jeg kan love jer er, at der bliver noget at kæmpe for. For det går mildest talt ikke så godt for lønmodtagerne, som det har gået. Hundredetusinder af lønmodtagere føler sig mere utrygge, end de har gjort. For de er ikke så sikre på, at fremtiden tegner lys og lovende. Arbejdsløsheden har meldt sin ankomst for titusinder af danske familier. Mange mennesker føler sig nedslidte, handlingslammede og ude af stand til klare sig uden samfundets hjælp. Får vi mulighed for efterløn og pension, når vi bliver ældre? Konflikterne og konfrontationerne øges i nærrniljøet - i mange boligområder. Vi går rundt og taler om velfærdssamfundets frelse, men for mange er det et for længst overstået kapitel. Der eksisterer nemlig ikke længere en fælles opfattelse af et velfærdssamfund. For mange handler debatten ikke om velfærd i fremtiden, men om behov for handling her og nu. Statsministeren synes åbenbart, at det er vigtigere at tale om værdikamp. Det er forflygtigelse af ansvaret. De regerende politikere vil ikke handle. Det er op til folk selv. Vi bliver simpelthen nødt til at råbe dem op. Hold nu op med den hanekamp. Tal dog om de virkelige problemer - de problemer, der optager faldende beskæftigelse, økonomi, boliger og retssikkerhed i stedet for en svunden kulturkamp for 30 år siden. Nu må borgernes ve og vel være det væsentlige. Nu må I sætte fokus på arbejdspladsernes udvikling, Nu må I diskutere vilkårene for de mennesker, der har brug for samfundets støtte. Folk har ikke valgt deres politikere for, at de skal sidde og mele ideologiske kager. De har valgt dem for at løse virkelige problemer. Det er den form for sund fornuft, som jeg hylder. Danmark har mere end nogensinde brug for et politisk lederskab, der er med til at skabe et samarbejde om løsning af Danmarks centrale, økonomiske og sociale problemer. Det lederskab har vi ikke i dag. De sidste to år har vi været vidner til dalende økonomisk vækst, faldende beskæftigelse og stigende arbejdsløshed. Antallet af beskæftigede nåede sit højeste i 2001, men siden er der tabt 52.000 fuldtidsjob. Langt de fleste af de tabte arbejdspladser er sket i den private sektor, men siden regeringen trådte til, er der 3000 færre, der arbejder i den offentlige sektor. Den offentlige beskæftigelse er bestemt af regeringen selv gennem aftaler om finanslov og kommuneaftalerne. I den nuværende beskæftigelsessituation er det dybt uansvarligt at skubbe endnu flere ud i arbejdsløshed. Bygge- og anlægssektoren er mest følsom over for udsving i konjunkturerne. Her er der tabt 10.000 job de sidste to år. En langt mere aktiv finanspolitik ville kunne afdæmpe beskæftigelsesfaldet inden for byggefagene. Fremstillingsfagene er i højere grad påvirket af de internationale forhold. Den svage økonomiske fremgang hos vores samhandelspartnere har bevirket, at industribeskæftigelsen

er faldet med over 20.000 personer. Regeringen kan ikke løse problemerne med beskæftigelsen alene, men de politiske rammer er en væsentlig forudsætning for, at opgaven lykkes. Der er ingen sammenhængende linie i den økonomiske politik. Der er ingen tro på de fremtidige mål. Det hele afgøres af tilfældige stemninger hos finansministeren og Dansk Folkeparti. Først udbasunerer de en kæmpeindsats for beskæftigelsen. Så fuser det hele ud i ingenting. Men det er selvfølgelig ikke anderledes, end det var sidste år. I husker godt det med, at det var ungdommens finanslov. Det endte med en gummicheck til de ældre. I år var det beskæftigelsen. Det endte med en regning til de arbejdsløse på supplerende dagpenge. Når regeringen siger et - så gør den det stik modsatte! Først taler de om lempelser i finanspolitikken, så strammes kursen, så fosser pengene ud af kommunekassen, så straffes de samme for overforbrug. For at sige det lige ud. Danmark er ikke det letteste land at foretage planlægning af langsigtede investeringer i. I sidste ende koster det dyrt i tabte arbejdspladser. Det får næppe tryghedsbarometeret til at stige hos lønmodtagere i Danmark. Regeringen har siddet med hænderne i skødet og ventet på, at markeds kræfterne kom den private beskæftigelse til undsætning - men undsætningen er endnu ikke kommet. Fremtidige skattelettelser er ikke løsningen på de problemer, som vi har med beskæftigelsen. I stedet burde regeringen have ført en mere aktiv finanspolitik og fremrykket de offentlige investeringer. Det ville være en hurtig og effektiv redningsaktion med sikker gevinst for beskæftigelsen. Når beskæftigelsen falder så markant, så stiger antallet af arbejdsløse. Der er registreret 30.000 flere ledige, siden arbejdsløsheden nåede den historiske bund på 140.000 ledige. Regeringens svar handler absurd nok om nedskæringer på dagpenge. Det skyldes udelukkende regeringens tåbelige og asociale skattestop. Nu troede de fleste danskere på, at regeringspartierne stod ved de løfter, de havde før valget. Hvem kan ikke huske, at vi så statsministeren højtideligt love, at \.._/ han ikke ville skære ned på dagpengene? Og hvad ser vi så nu? Regeringen kan kalde deres forslag, hvad de vil. Men det er og bliver forringelser af dagpenge. Det er og bliver et brud på Venstres løfter før valget. Det er horribelt og hyklerisk! Dertil kommer, at regeringen med forslagene skyder sig selv i foden. For det vil føre til færre deltidsjob og generelt mindre beskæftigelse. I sommer faldt den sidste del af reformen "Flere i arbejde" omsider på plads. Selvom der er nogle tidsler, er vi stort set godt tilfredse med aftalen - ikke mindst, at det lykkedes at sikre et bredt politiske forlig. Det er helt afgørende for os, at vi kan stole på de politiske rammer i forhold til arbejdsmarkedet. Men den politiske aftale har haft svære startproblemer. Udviklingen i beskæftigelsen og arbejdsløsheden stiller krav om

en kæmpeindsats. Vi har også en beskæftigelsesminister, der har forsøgt at lave julelege, som ikke er forenelige med det, der blev aftalt. For eksempel afskaffede han muligheden for at lave samarbejdsaftaler med fagforeningerne og a-kasserne. Og lige nu er han ved at begrænse de regionale arbejdsmarkedsråds mulighed for at bruge uddannelse. Den form for smarthed er useriøs, og det styrker ikke tilliden til ministeren - tværtimod. En af de vigtigste nyskabelser er en større inddragelse af andre aktører i indsatsen. Vi har støttet den målsætning. For vi har den opfattelse, at vi i fagbevægelsen kan yde en endnu bedre service over for vores arbejdsløse medlemmer og derved skaffe dem arbejde. Men lad mig slå fast med syvtommersøm. Andre aktører er ikke et udliciteringsopgør med AF, men et klart ønske om at forbedre kvaliteten i indsatsen for de arbejdsløse. Kardinalpunktet for LO er, at hvis der skal bruges andre aktører, skal det tilføre bedre kvalitet og effekt. Det er en glæde for mig at kunne konstatere, at fagbevægelsen virkelig har taget handsken op. Via forskellige samarbejdsformer, er fagbevægelsen inddraget i ikke mindre end 13 ud af de 14 regioner. De ledige skal også mærke, at de bliver taget alvorligt. Det er vanvittigt at udsætte dem for tåbelige kurser af alskens slags. Pressen har været alt for rig på eksempler. Det skal vi lave om på. Der må være klare mål og kvalitetskrav til de aktører, der medvirker. Fagbevægelsen vil tage afstand og vil kraftigt modarbejde de virksomheder, som ikke kan levere et seriøst stykke arbejde. Danmark er rost for sin arbejdsmarkedspolitik. Det skulle nødigt ende med at gå op i hat og briller. De ledige skal have flere valgmuligheder. Det er derfor ikke acceptabelt, at op til 55.000 arbejdsløse ikke får noget reelt valg af aktiveringstilbud. Man får den skumle mistanke, at ministeren ikke er nær så optaget af at sikre et frit valg for de arbejdsløse, som han er for de velstillede i samfundet. Det er vist ikke nogen hemmelighed, at LO på det kraftigste advarer imod en enstregig styring, der betyder en yderligere kommunalisering af arbejdsmarkedspolitikken. De analyser, som ligger til grund for strukturkommissionens arbejde, viser at det får store negative konsekvenser for arbejdsmarkedet, hvis kommunerne får dominerende indflydelse på indsatsen over for de arbejdsløse. Hverken virksomheder eller lønmodtagere kan nøjes med de muligheder, der ligger inden for kommunegrænsen. Det vil føre dansk arbejdsmarkedspolitik lysår tilbage, hvis det bliver tilfældet. Man skal ikke være professor i kommunalpolitik for at regne ud, at der er flere kommunalstemmer i de lokale skoler end at yde en ordentlig indsats for de arbejdsløse. Så hvis regeringen ønsker at give kommunerne en større indflydelse, er det ikke begrundet i arbejdsmarkedet og beskæftigelsen. LO vil forsøge - i samarbejde med arbejdsgiverne - at fremlægge et bud på, hvordan et nyt

arbejdsmarkedssystem bør se ud. Den altafgørende forudsætning for LO's arbejde med et nyt arbejdsmarkedssystem er, at det kan forsyne arbejdsmarkedet med lønmodtagere med de rigtige kvalifikationer og dermed effektivt understøtte en positiv beskæftigelse. Tilsvarende må vi i gang med at skabe bedre økonomiske muligheder for gradvis tilbagetrækning. Vi skal ændre modregningsreglerne, hvis efterlønnere ønsker at arbejde lidt ved siden af. Der er mange, der siger, at de vil arbejde lidt mere, hvis de økonomiske vilkår var i orden. Det var et klokkeklart valgløfte fra et stort flertal i Folketinget. Alle de politiske ledere sagde, at de ville arbejde for en løsning. Men der er ikke taget initiativer i den retning. Det er fuldstændigt uforståeligt. Jeg håber, at både myndigheder og arbejdsgivere vil løfte opgaven med flere seniorjob sammen med os i fagbevægelsen. For der er brug for det. Det handler om at skabe et reelt alternativ til at gå på efterløn eller pension. Den valgfrihed, som regeringen forherliger i andre sammenhænge, kunne med stor fordel bruges her. Og kære kongres. Ingen skal være i tvivl. Vi står vagt om efterlønnen for alle dem, der har brug for at trække sig tilbage med god samvittighed. Vi er desværre langt fra målet om at integrere mange nye danskere på arbejdsmarkedet. Det går fremad, men ikke hurtigt nok. Af de første 5000 indvandrere, som har været omfattet i tre år under den nye integrationslov fra 1999, er kun 25 pct. kommet i arbejde, 5 pct. er ledige og hele 70 pct. er helt uden tilknytning til arbejdsmarkedet. 70 pct. er et helt ekstremt stort antal. Det kan vi ikke være bekendt, og vi må gøre det bedre. Jeg kan kun gentage mange historier fra virkeligheden. Når en arbejdsplads tager nye medarbejdere af fremmed herkomst ind, så viser det sig som oftest at være en stor gevinst. Modviljen forsvinder og erstattes af forståelse og tillid. Og der er faktisk solstrålehistorier. Jeg vil fremhæve SiD-projektet "jobnet-op" i Viborg. Her er det lykkedes at sparke døren ind til arbejdsmarkedet for de deltagende indvandrere. 9 ud af 15 har fået arbejde. Det er sprogvanskeligheder, der gør det vanskeligt at få kontakt med arbejdspladserne. Men praktik og opsøgende arbejde var med til at få kontakten etableret. Sammen med Dansk Arbejdsgiverforening, Kommunernes Landsforening og Dansk Flygtningehjælp har LO sat sig i spidsen for at stimulere til et bedre integrationsarbejde. Men vi er ikke tilfredse med regeringens ambitionsniveau. De har det tilsyneladende mere i munden end i handlinger. Skuffende kort og godt. "Noget for noget" er regeringens store mantra. Med hvad med dem, der ikke har noget at bytte med? Hvad med de dårligst stillede grupper i det danske samfund? Efter min opfattelse er det en urimelig og uacceptabel strategi i forhold til mange af de svageste grupper i det danske samfund. Her bør mantraet være "noget for ikke noget". Man kan vel også diskutere om "noget for

noget" bør gælde for dem, der har så rigeligt i det danske samfund. Der har indtil for nylig været enighed i det danske samfund om, at de bredeste skuldre bærer de tungeste byrder. Jeg mener, det er dybt skadeligt for en retfærdig fornyelse af velfærdssamfundet, at de grupper, som har så rigeligt, kan kræve "noget for noget". Regeringens indsats overfor de svageste grupper har indtil videre mere været præget af håndkantslag end håndsrækninger. Det regeringsnedsatte "Rådet for særligt udsatte" har undersøgt forsørgelsesgrundlaget for de særligt udsatte grupper i Danmark. Rådet konkluderer, at regeringens nedskæringer i kontanthjælp og introduktionsydelsen har ramt de socialt udsatte med de mindste indkomster. Regeringens mål om at forbedre vilkårene for de allersvageste i vort samfund er ikke lykkedes - tværtimod. Uanset om de er medlemmer eller ej. Så har dansk fagbevægelse en pligt til at tale de mest udsattes sag. Vi skal være vagthunden hver gang, den borgerlige regering vil skære ned på de svageste. Lønmodtagerne må ikke risikere liv og lemmer, når de passer deres daglige arbejde. Indsatsen for et godt arbejdsmiljø er en opgave, der aldrig slutter, for der opstår hele tiden nye udfordringer i takt med, at arbejdet udvikler sig. Arbejdsmiljøproblemerne skifter karakter. Vi har stadig problemer med tunge løft, støj, kemi, allergi og ensidigt gentaget arbejde, men nu bliver problemer med udbrændthed, vold og seksuel chikane stadig mere presserende. Og stress er i dag tæt på at være en folkesygdom. Der anmeldes over 60.000 arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser om året. For slet ikke at nævne, de lidelser der ikke anmeldes. De nye og mere "moderne" arbejdsmiljøproblemer på det psykiske område opgøres slet ikke rigtigt endnu. Vi kan håbe på, at den ny arbejdsskadereform kan være med til at rykke lidt på billedet. Arbejdsskadereformen kom i hus efter flere års tilløb og en enorm indsats fra fagbevægelsens side. Godt gået! Den ny arbejdsskadereform medfører, at langt flere lønmodtagere vil få anerkendt deres arbejdsskade eller erhvervssygdom. Flere anerkendelser betyder højere forsikringspræmier til arbejdsgiverne. Vi må håbe på, at disse højere præmier vil have en forebyggende effekt hos arbejdsgiverne, så de vil gøre en indsats for at forebygge arbejdsskader og erhvervssygdomme. Men det er langt fra nok. Det lykkedes beskæftigelsesministeren inden for det første halve år at fjerne stort set alle de fremskridt og forbedringer, som blev gennemført under den forrige regering. Væk med administrative bøder, væk med arbejdsmiljøafgift, væk med Sikkerhedsorganisationen, stop for den planlagte BST-udbygning, væk med 100 medarbejdere i Arbejdstilsynet og væk med 50 medarbejdere på Arbejdsmiljøinstituttet. Nu har regeringen så fremlagt deres udspil til en ny arbejdsmiljøreform. Reformudspillet vil ikke bidrage til en afgørende

forbedring af arbejdsmiljøet. Der søsættes en ny og uprøvet form for kontrol med arbejdsmiljøet i de danske virksomheder. Der lægges op til, at samtlige danske virksomheder skal have gennemgået arbejdsmiljøet, men det vil tage 11 år at komme rundt på samtlige danske virksomheder. Det er et rigtigt initiativ, men tempoet skal sættes op. Efter vores mening skal screeningerne gennemføres inden for tre-årige intervaller, hvis de skal have den ønskede forebyggende effekt. Men kortere screeningsintervaller kræver flere ressourcer. Derfor foreslår LO, at virksomhederne betaler for screeningerne. Vi forestiller os en mode, som vi kender fra bilsynet. Her må den enkelte bilist selv afholdte udgifterne ud fra en tankegang om, at den enkelte bilist er ansvarlig for, at bilen er i orden, og ikke er til fare for andre bilister, cyklister og fodgængere. Dette enkle princip kan bruges på arbejdsmiljøområdet. Det er virksomhedernes ansvar at sikre, at arbejdsmiljøet er sundt og sikkert og lever op til arbejdsmiljølovens krav. Derfor bør virksomhederne selv medvirke til at betale for Arbejdstilsynets kontrolbesøg. Alle skal betale for den første screening, men det er kun synderne - de dårlige virksomheder - som kommer til at betale for det efterfølgende tilsyn. Det vil efter vores beregninger give godt 200 mio. kr. ekstra i statskassen til det forebyggende kontrolarbejde. Det kan ikke være rigtigt, at dårlige virksomheder kan få helle i så mange år. Med reformudspillet lægger regeringen op til at nedlægge et BST-system, der har til formål at styrke den forebyggende indsats i virksomhederne, og som gang på gang har dokumenteret sin positive effekt på arbejdsmiljøudviklingen. Arbejds miljøindsatsen på arbejdspladserne kan i stedet fremmes ved en udbygning af BST-pligten, så den kommer til at gælde for hele arbejdsmarkedet. Der skal udvikles nye metoder for at fremme virksomhedernes egen indsats. Et eksempel kan være, at arbejdsmiljøcertificerede virksomheder får fortrinsret ved offentlige udbud og offentlig støttet byggeri. Endelig skal arbejderbeskyttelsen sikres gennem en styrkelse af demokrati og medarbejderindflydelse på arbejdsmiljøindsatsen i virksomhederne. Regeringen vil til november komme med en handlingsplan for, hvordan sygefraværet skal reduceres. Efter LO's opfattelse er der god grund til at styrke indsatsen for at nedbringe sygefraværet. Vi er i fagbevægelsen ikke i tvivl om, at en målrettet arbejdsmiljøindsats kan reducere en stor del af sygefraværet blandt de danske lønmodtagere. Fagbevægelsen vil søge medindflydelse på reformprocessen, så reformen reelt bidrager til at styrke danske lønmodtageres arbejdsmiljø. Men som reformudspillet ligger nu, kan vi ikke give det vores opbakning. Der må være mange unge, der fulgte statsministerens åbningstale med stor forundring. Her står Anders Fogh Rasmussen og dundrer mod den danske folkeskole - men ikke et ord om det mord på skolepraktikordningen i

erhvervsuddannelserne, som regeringen sidder og forhandler med de radikale og Dansk Folkeparti. Det er da grotesk Manden taler om faglighed og krav til de unge, og så skærer han uddannelsesmulighederne bort med den anden hånd. Der er for at sige det rent ud ingen mening i den galskab. Uddannelsesgarantien, som blev gennemført for 13 år siden, er nu fejlet bort for tusindvis af unge. Og der er ikke et reelt alternativ for dem. Hvad er meningen med at kræve "noget for noget" af de unge indvandrere. Og så fjerne deres mulighed for at tage en uddannelse. Den rå økonomiske kynisme rammer de unges fremtid. Det er fattig politisk ledelse. Det er snart fire år siden, overenskomsterne på LO/DA-området sidst blev fornyet. Forhandlingerne i 2000 var en god oplevelse. Medlemmerne fik gennemført hovedkrav om pension og frihed, og resultatet fik rekordstor opbakning blandt medlemmerne. Fire ud fem stemte ja. Bedre tilslutning er ikke set i mands minde. Fagbevægelsens medlemmer begynder nu at se frem til næste runde af overenskomstfornyelser i 2004. Det er klart, at forventningerne skærpes alene af den omstændighed, at det er lang tid siden, der sidst var forhandlinger. Mange forhandlere var i 2000 nervøse ved den fireårige overenskomstperiode. Erfaringerne har nok været lidt blandede. Til de gode hører, at nogle arbejdsgivere faktisk opførte sig anstændigt i begyndelsen af dette år, både ved satsforhandlingerne og ved fornyelsen af overenskomsterne på slagterierne. Men samtidig har den lange overenskomstperiode fristet politikerne over evne til at forsøge sig med lovgivning på områder, de ellers burde holde fingrene langt væk fra. En del forsøg er mislykkedes, men deltidslovens indgreb i arbejdstidsbestemmelserne var en voldsom begivenhed, der rørte ved selve kernen i overenskomsterne: Balancen mellem ledelsesret og rettigheder til medarbejderen. Her blev lønmodtagerne svigtet. Uanset vores tilbud til regeringen om at løse barriererne for deltid ved de kommende forhandlinger, så skulle indgrebet gennemføres af kyniske politiske hensyn. Desværre var arbejdsgiverne fuldstændig passive. Det tillidsbrud gavner selvfølgelig ikke de kommende forhandlinger. Det er LO's opgave at skabe de bedst mulige betingelser for overenskomsterne. Vi skal koordinere og informere, så alle kan følge med. Og så skal vi være der, hvis arbejdsgiverne - som Fanden - vil tage - de sidste. Meldinger fra forbund og karteller tyder på, at interessen blandt medlemmerne samler sig om mærkbare forhøjelser af lønsatserne. En del tyder på, at minimumslønningerne er sakket efter de generelle lønninger de seneste år. Løft i pensionsbidrag og ferieprocent samt en udvidelse af perioden med løn under barsel og en stærkere indsats for at skabe lige vilkår for kvinder og mænd på arbejdsmarkedet er andre prioriterede områder. I barselsrapporten fra juni i år anbefalede vi overenskomsterne, at der ved kommende udvidelser

af perioden med løn under barsel både gives særlige rettigheder til fædre og mødre. På denne kongres er ligestilling et vigtigt tema. Derfor har LO taget initiativ til at diskutere ligelønsproblemerne. En samlet rapport fra LO og DA viser, at der fortsat, efter mange år med ligelønslov, er behov for at manifestere kravet om ligeløn på den enkelte arbejdsplads. Det kræver, at vi har de nødvendige lønoplysninger. Skal vi nu ikke vise vores samlede styrke og få bugt med uligelønnen? Det danske arbejdsmarked kan ikke være andet bekendt. Sidste år blev vi vidner til en stor - og dramatisk - forhandlingsrunde på KTO-området. Forhandlingerne endte i Forligsinstitutionen, og forligsmanden besluttede i sidste øjeblik at sammenkæde afstemningerne mellem de forskellige områder. Dette forløb stiller krav om større solidaritet og forståelse for hinandens behov i KTO-fællesskabet, og den udfordring må organisationerne forsøge at løse i god tid inden forhandlingerne i 2005. Arbejdsgiverne i den offentlige sektor skal også tænke sig godt om. Næsten halvdelen af medlemmerne er stadig ikke overbevist om det saliggørende i Ny Løn. LO har tidligere bakket fuldt og helt op om princippet bag Ny løn, og det gør vi stadig, fordi det kan give en mere dynamisk lønudvikling i den offentlige sektor. Men når de virkelige forhold ikke lever op til forudsætningerne, bliver mange helt forståeligt skeptiske. Med 9 pct. pension nåede vi et foreløbigt pejlemærke for den store pensionsreform. For mange er 12 og 15 pct. virkelighed. Der er ingen tvivl om, at vi kommer til at fortsætte pensionsudbygningen i de kommende år. Tilsvarende må vi påregne stor politisk og offentlig bevågenhed omkring vores administration i de store pensionsfonde. Regeringen afstod klogelig fra indgreb, der skulle medføre større valgfrihed for den enkelte lønmodtager på de aftalebaserede pensionsordninger. Det ville svække det kollektive og solidariske element i de ordninger. Og et indgreb vil for øvrigt være helt unødvendigt. I mange ordninger er der efter en grundig dialog med medlemmerne etableret omfattende muligheder for individuelle valg. Men vi skal fortsat være yderst omhyggelige. Kommunikation, nærhed, dialog og oplysning skal være helt i top, så det enkelte medlem føler stor trykthed i forhold til forvaltningen af pensionsformuen. Og oprigtigt talt. Der skal være overensstemmelse mellem det, vi siger, og det vi gør. Der skal være en fornuftig etisk ramme bag vores investeringer igennem ATP, LD og pensionsselskaberne. Vi kan ikke forsvare investeringer i selskaber, der knægter menneskers fundamentale rettigheder. Jeg er sikker på, at det er helt forsvarligt sammen med målet om at opnå højest muligt afkast. Den danske model for aftaler er under pres i disse år. Det kræver et stort arbejde ikke alene at forsvare den, men at få den til at fungere i forhold til EU, nationale politiske hensyn og til de krav, den skal matche på

arbejdspladserne. Vi skal være omhyggelige, specielt fordi medlemmerne af de faglige organisationer og tillidsrepræsentanterne skal bruge aftalerne i det daglige organisationsarbejde på arbejdspladserne. Til LO's seneste kongres var der fremlagt et omfattende forslag til "Fremtidens arbejdsret". Kongressen ønskede dog en redegørelse for forholdet mellem lovgivning og kollektive overenskomster i relation til gennemførelsen af de enkelte forslag. Et diskussionsoplæg blev i marts 2001 udsendt til drøftelse i forbundene. Holdningen var og er, at aftalevejen stort set altid er at foretrække og bør afprøves grundigt før, vi anbefaler lovgivning. Diskussionsoplægget fik tilslutning på LO's repræsentantskabsmøde i 2001. Arbejdsretsudvalget ønskede ved fremtidige overenskomstforhandlinger at styrke retsstillingen for tillids- og sikkerhedsrepræsentanter. Derfor blev der udarbejdet en udredning vedrørende de gældende overenskomsters regler om tillidsrepræsentanter. Denne udredning er udarbejdet og udsendt til forbundene i september 2003. Tryghed i ansættelsen handler om mange forhold. Et vigtigt element er rammer på arbejdspladserne, der giver lønmodtagerne mulighed for udvikling og efteruddannelse. Et helt grundlæggende kræver dog fortsat beskyttelse mod usaglige afskedigelser. Beskyttelsesniveauet i lovgivningen er ikke imponerende. Af Funl På den baggrund er den overenskomstmæssige beskyttelse helt afgørende for medlemmernes berettigede krav om tryghed i ansættelsen. På LO/DA-området er der i Hovedaftalens §4 bestemmelser om et Afskedigelsesnævn, der skal sikre bedre retsstilling end det, der følger af lovgivningen. Ved Hovedaftaleændringen i 1993 fik vi ret til genansættelse og maksimal godtgørelsen blev forøget fra 39 til 52 uger - altså det dobbelte af den maksimale godtgørelse i Funktionærloven, LO/DA Afskedigelsesnævnet fungerer således, at den afskedigede får en langt hurtigere behandling end afgørelser ved de almindelige domstole. Reglerne i Hovedaftalen forebygger også usaglige afskedigelser, fordi arbejdsgiverne ved, at de bliver retlig forfulgt. Proceduren indebærer, at en lang række sager forliges med godtgørelser og genansættelser uden Afskedigelsesnævnets medvirken. Vi har imidlertid længe haft en fornemmelse af, at vi ikke i tilstrækkelig grad har fået udbytte af de relativt gode regler i Hovedaftalen. I anledning af, at bestemmelsen nu har virket i 10 år, har vi foretaget en systematisk gennemgang af alle afgørelser fra Afskedigelsesnævnet. Undersøgelsen tegner et deprimerende billede. I perioden er afgjort 170 sager, hvoraf vi har tabt over 60 pct. Den - på papiret - indførte hovedregel om genansættelse bliver stort set ikke anvendt, hvis arbejdsgiveren ikke er indstillet på det. Med hensyn til godtgørelse viser undersøgelsen, at ingen har fået mere end halvdelen af maksimum godtgørelsen på 52 uger, og at

gennemsnittet ligger på under 2 1/2 måneders løn. Trods de positive ændringer er der ingen tegn på, at godtgørelsesniveauet er steget. Dertil kommer, at beskatningen af godtgørelser i perioden er strammet to gange, således at nettogodtgørelserne er mindre end før forbedringerne i 1993. Denne situation er simpelthen ikke rimelig på et moderne arbejdsmarked. Der er brug for en bedre beskyttelse af lønmodtagerne mod usaglige afskedigelser. Derfor har vi taget kontakt til DA og de fire højesteretsdommere, vi bruger i Afskedigelsesnævnet, for at få en drøftelse af Afskedigelsesnævnets praksis. Vi forventer, at resultatet giver bedre muligheder for genansættelse og et markant løft af godtgørelsesniveauet. Den borgerlige regering har slået til lyd for mere valgfrihed. Der er nu ikke mange, som har mærket synderlig meget til øget frihed. Det har vist været en rigtig fuser. Men den fundamentale frihed, der berører mennesker i hverdagen, er ikke i fokus. Op til denne kongres har vi præsenteret en undersøgelse af lønmodtagernes oplevelse af frihed i deres arbejde. Hvordan er de ikke materielle vilkår fordelt på det danske arbejdsmarked. Resultaterne er ikke overraskende, men alligevel opsigtsvækkende. Friheden er ulige fordelt helt ned til den mindste detalje. Der findes vel næppe et område, som er så klart defineret af gamle Idasseskel og social rangorden som frihed i arbejdslivet. Det moderne arbejdsmarked med ny teknologi og nye ledelsesformer inspirerer til større frihed til den enkelte medarbejder. Der er ikke mange kurser i ledelse, der ikke fokuserer på denne mulighed. Alligevel er der en afgrund til forskel mellem en mandlig akademiker og den ufaglærte kommunalt ansatte kvinde. Og der er ganske enkelt ingen begrundelse for denne ulighed. Det interessante ved undersøgelsen er, at ufriheden er så udbredt. Ufrihed er at hænge fast i et job med kvalifikationer, som er på vej til at blive overflødig. Den ufrihed har langt større betydning end den manglende valgfrihed til at vælge mellem forskellige servicetilbud. Der er nok nogen, der vil sige, at vi bare skal nøjes med lidt mere i lønningsposen, så er folk glade. Men de tager fejl. Lønmodtagerne lægger mere og mere vægt på indflydelse, et godt arbejdsmiljø og gode uddannelsesmuligheder. Vi kan ikke skabe den gode arbejdsplads, hvis vi ikke tager fat på alle forhold, som skaber uretfærdighed. Derfor er der god grund til, at vi tager fat på friheden som tema. Kravene på et moderne arbejdsmarked i dag er større fleksibilitet, større parathed til omstilling - uden, at arbejdsgiverne kan garantere tryghed i ansættelsen. Vores pris må være større frihed i jobbet til den enkelte. Medlemshvervning er på dagsordenen i samtlige medlemsforbund. Der er formuleret mål og handleplaner, udviklet værktøjer, uddannet hververe osv. Det har været ressourcekrævende, men erfaringerne fra denne interne

oprustning viser, at vi kan lære meget af hinanden. Og når vi deler viden, når vi længere, end hvis vi kæmper med opgaverne alene. Vores slogan "Fagbevægelsen - vi gør dig stærkere" rammer godt. Fagbevægelsen skal gøre den enkelte stærkere, hver og en, ellers er vi ligegyldige. MEN på bundlinien må jeg jo samtidig konstatere, at vi er blevet næsten 20.000 medlemmer færre i LO fagbevægelsen hvert eneste år i kongresperioden. Derfor må vi opruste på hvervningsindsatsen - ikke mindst i forhold til de unge. LO har de sidste to år haft i opdrag at køre fagbevægelsens tværfaglige Jobpatrulje. En fantastisk aktivitet, hvor vi hvert år besøger tusindvis af arbejdspladser og er med til at gøre en konkret forskel for mange unge, der har et fritidsjob. Mange fritidsjobbere er ikke medlemmer, men et positivt møde med Jobpatruljen er det bedste visitkort, fagbevægelsen kan lægge hos de unge. Endelig vil jeg på den organisatoriske side fremhæve Fagbevægelsens Kompetencecenter. Vores fælles udviklingscenter for tillidsrepræsentantuddannelse. FKC har nu eksisteret et par år og står med de første resultater på deres væsentligste hovedområde:

Tillidsrepræsentantuddannelse, der giver den enkelte tillidsrepræsentant formelt anerkendte kompetencer. Min pointe med disse eksempler, som jeg kunne nævne mange flere af, er, at LO som hovedorganisation af mange formentlig opleves som værende langt væk fra det enkelte medlem, men at vi i mange af vores aktiviteter ikke alene tænker på den enkelte, men også gør en konkret forskel for det enkelte medlem. Fra fritidsjobberen, der ikke får den løn, vedkommende har krav på - til tillidsrepræsentanten, der får bedre uddannelse. Vi står over for en kæmpe udfordring i forhold til at virkeliggøre vores beslutning fra forårets ekstraordinære kongres om at indgå udviklingsaftaler om projekter mellem LO, forbundene og relevante samarbejdspartnere. Udviklingsaftalerne er et vigtigt instrument til at sikre, at vores samlede ressourcer udnyttes bedst muligt til gavn for medlemmerne. Vi er allerede så småt i gang, men vi er ambitiøse og vil videre ad denne vej. Den måde vi indretter os i det internationale samfund får betydning for den enkelte lønmodtager og de danske arbejdspladser. Desværre må danske lønmodtagere konstatere, at verdens ledende politiske hæfter er mere optaget af en populistisk profil end at skabe et seriøst internationalt samarbejde. Verden lider under store hungerproblemer, millioner af flygtninge og regionale krige. Fanatiske kræfter bliver fodret til terroraktioner, der rammer uskyldige civile. Et land som Danmark med vores størrelse er afhængig af en stærk international retsorden, som bygger på ligestilling. Vi har brug for et internationalt samfund, som tager vare på de svageste samfund og hjælper de lande, som er i nød. Selvom vi er små, har vi altid haft en stærk international profil. Der er nogen, der må gå foran

og fortælle den positive historie, når andre vil i krig, Internationalt samarbejde handler om at tale sammen og handle derefter. Ingen skal være naive. En gang imellem skal der gribes effektivt ind, hvis diktatorer udnytter en befolkning. På samme måde skal der gribes fat om terroren. Men pointen er, at det bedst sker i international samdrægtighed. Fogh-regeringen har valgt at gå den anden vej, hvad også understreges af regeringens systematiske nedskæringer på ulandsbistanden. Nedskæringerne har bl.a. ramt fagbevægelsen, hvor især Ulandssekretariatet har måttet se bevillingen reduceret fra 55 til 47 mio. kr, Den værste svinestreg er dog regeringens halvering af bidraget til ILO. Regeringen har samtidig fjernet bidraget til den sociale dialog, og hermed fjernet støtten til arbejdstager- og arbejdsgiveraktiviteterne i ILO. Det internationale samarbejde led endnu et knæk, da WTO-forhandlingerne i Cancun brød sammen. Der var set frem til, at Cancun var stedet, hvor udviklingslandene skulle have deres bid af den internationale handel. Globaliseringen er også en del af dagligdagen på danske arbejdspladser. Flere og flere danske lønmodtagere arbejder i multinationale virksomheder, hvor strategierne om løn og arbejdsforhold ikke fastlægges på den enkelte arbejdsplads men i den internationale koncernledelse. Derfor bliver vi nødt til at styrke vores internationale samarbejde og sørge for, at tillidsrepræsentanterne er godt klædt på i mødet med multinationale selskaber. Jeg er sikker på, at EU-udvidelsen kommer danske lønmodtagere til gode. En stigende samhandel øger beskæftigelsen med tusindvis af danske arbejdspladser. Tilsvarende gør sig heldigvis gældende i alle de andre lande. Alene den kendsgerning gør, at LO er stærkt optaget af EU-samarbejdet og at vi vil gøre vores til, at samarbejdet kommer til at fungere bedre. Og det er vigtigt, at Danmark kommer godt ud af de igangværende forhandlinger om en ny forfatningstraktat. Det er hverken tidspunktet eller hensigtsmæssigt at eksperimentere med det danske medlemskab. Der må simpelthen skabes respekt om vores europapolitik, og jeg kan ikke indtrængende nok opfordre til, at alle nu forsøger at skabe bred opbakning bag det danske mandat. Når vi inden for det næste års tid skal tage stilling til en ny traktat, så lad os få et præcist og klart grundlag for den kommende folkeafstemning. Jeg er sikker på, at danske lønmodtagere vil støtte en effel Lad os holde fast i det. Lad os diskutere det, den nye traktat drejer sig om. Vi havde håbet på et mere effektivt samarbejde om arbejdsmarkedspolitikken i EU. Det er vigtigt, fordi bedre lønmodtagervilkår i alle lande er en vigtig forudsætning for en bedre samhandel. Så undgår vi simpelthen, at der konkurreres på dårlige arbejdsvilkår. Det europæiske samarbejde forpligter. Men vi har gode muligheder for at påvirke udviklingen med vores standard og vores model for

regulering af arbejdsmarkedet. Vi skal selvfølgelig også tilpasse os nye fælles regelsæt. Det er lykkedes indtil nu, og jeg er ikke bekymret over fremtiden. Det danske aftalesystem kan godt rumme en europæisk dimension. Inden for de seneste uger har regeringen forhandlet med Socialdemokraterne om en aftale om adgangen til det danske arbejdsmarked efter EU-udvidelsen i maj 2004. I LO tilkendegav vi tidligt i processen, at vi ville støtte en aftale, der gav adgang til at søge arbejde på det danske arbejdsmarked. Til gengæld skal det være sikkert, at det ikke misbruges, hverken til at underminere danske løn- og arbejdsvilkår eller til at misbruge de sociale sikringsystemer. Vi tror ikke, at problemerne bliver store og uoverskuelige, men vi vil heller ikke være naive. Derfor har vi foreslået en overvågningsmekanisme, hvor vi kan sætte ind, hvis det bliver nødvendigt. Og så skal vi ikke glemme, at Danmark kan få stor glæde af den nye arbejdskraft til erstatning for de mange tusinder, der i de kommende år forlader arbejdsmarkedet. Forandringer lykkes ikke, hvis vi ikke har mennesker med. Det var en vigtig lære op igennem 90'erne. Velfærdssamfundet kan heller ikke reformeres uden, at befolkningen deltager. En kommission, der udelukkende består af økonomiske eksperter og direktører for virksomheder vil få umådeligt svært ved at skabe et bredt grundlag for fremtidens velfærdspolitik. Alle med blot en smule indseende i det danske samfund ville have sammensat denne kommission på en anden måde. Fagbevægelsen er parat til at tage handsken op. Vi tog fat på debatten allerede på 99-kongressen med det velfærdspolitiske program med to centrale budskaber. Arbejdsmarkedet skal påtage sig ansvaret for de velfærdsydelse, der er knyttet til arbejdslivet. Vi skal have en stærk offentlig sektor med fokus på kerneydelser. Vi vidste, at det var en svær debat, fordi de politiske partier fokuserede på de kortsigtede problemer. Der er ikke mange stemmer i forandringer, der ligger 10-15 år fremme i tiden. Debatten har derfor løbet efter de populære meldinger. Hvem kan byde mest til de fleste. Det går galt på et eller andet tidspunkt, Prøv at tænke på, hvad fremsynethed betød, da vi i 1987 tog fat på pensionsreformen? Tænk på, hvad fagbevægelsen var værd i dag, hvis ikke denne dimension var med? Den førte samtidig opsparring, investering og beskæftigelse med sig. Fremtidens velfærdssamfund bliver et videnssamfund. Derfor må man tage fat på en langsigtet uddannelsesreform, hvor både vi på arbejdsmarkedet og samfundet skal forpligte sig. Det er en kæmpe udfordring, som kun kan løses, hvis vi laver en langsigtet aftale om denne opgave. En velfærdsreform vil naturligvis sætte fokus på den offentlige sektor, Den skal blive ved med at matche befolkningens krav på stærke kvalitetsydelser. Det forudsætter naturligvis, at de offentlige arbejdspladser bliver bedre med ledelses- og arbejdsformer, der lever op til det, der

kræves. Bedre arbejdspladser med ordentlige løn og arbejdsvilkår er og bliver en vigtig nøgle til en bedre offentlig sektor! Tag de ansatte alvorligt. Giv dem mere frihed i arbejdet. Strukturkommissionen sætter fokus på spørgsmålet: Hvordan løser vi bedst de opgaver, der skal varetages af den offentlige sektor? Og hvad skal de politiske rammer være for at klare denne opgave? En politisk afklaring trænger sig på. Vi har forberedt os gennem et grundigt udvalgsarbejde, hvor de centrale kerneopgaver er blevet analyseret. Min konklusion er i hvert fald klar, Fremtidens offentlige sektor bliver nødt til at koordinere opgaverne bedre. Kommunerne bliver større. Det er godt, for de små kommuner har svært ved at løfte mange opgaver, men det er ingen garanti for en bedre service, hvis politikerne ikke beslutter bedre vilkår for de kommunale opgaver og mere frihed til at løse dem. Vi får tilsvarende færre regioner, men de skal ikke løse opgaver, som bedst løses af staten. De bør primært tage sig af det samlede sundhedsvæsen og de tunge sociale opgaver. Som fagbevægelse - som repræsentanter for hundredetusinde af offentligt ansatte - bliver det en spændende periode, hvor det vil vise sig, om de centrale politiske kræfter har modet til at forme en struktur, der styrker de offentlige arbejdspladser med en præcis og klar ledelse. Denne beretning afspejler en stærkt kritisk holdning til vilkår, som lønmodtagerne er konfronteret med i dagligdagen. Det er skuffende, at en moderne vækst- og beskæftigelsesfremmende politik ikke har fokus på medarbejderforhold, uddannelse og miljø. Så meget desto mere er der brug for en stærk og enig faglig stemme, der både kan skabe bedre overenskomster og bedre lovgivning. Fra tid til anden diskuterer vi, hvordan vi skal tackle denne udfordring. Fagbevægelsen er sammensat af mange interesser og mange holdninger. Som afslutning på denne beretning vil jeg godt sætte fokus på LO's rolle i den faglige og politiske interessevaretagelse. Der er nogen, der hævder, at blot vi hæver stemmen og taler et mere populistisk sprog, så bliver medlemmerne glade og kommer strømmende til os. Sådan arbejder en moderne organisation ikke. Og jeg er sikker på, at medlemmerne forventer, at vi arbejder seriøst og konstruktivt for at få bedre vilkår for vores medlemmer. Jeg kan ligeså godt skære igennem fra starten af denne debat, og jeg synes faktisk, at der er brug for at gøre situationen klart. LO bliver ikke eksperimentarium for yderliggående politiske kræfter, LO vil gå efter de nødvendige kompromisser og resultater, hvis de tjener vores mål om bedre beskæftigelse og bedre forhold for lønmodtagerne i dette land. LO vender ikke tilbage i en gold opposition, som i So'eme førte fagbevægelsen ind i det kolde mørke. LO bliver ikke styret af enkeltsagsfanatisme, hvor kun religion rækker højere. Vi løser ikke opgaven ved bare at kræve stort ind. Regningen kommer hurtigt bagefter i form af dårlig

beskæftigelse og forringet samfundsøkonomi. Det går som regel ud over de svageste. Lønmodtagerne skal have deres del af kagen. Men uanset, hvordan vi vender og drejer det, så er vi en vigtig brik i samfundsøkonomien. Derfor skal vi lægge en linie, der sikrer, at vi bliver taget seriøst og alvorligt. Vi oplyser, vi informerer, og vi skaber debat om vores holdninger. Vi bruger de demokratiske våben, som vi har. Men vi er også parat til at tage medansvar for de store udfordringer for det danske samfund. Det er ikke altid, det lykkes, og det er ofte kompliceret. Men folk skal vide, hvor de har os. Derfor var det vigtigt, at vi den 8. februar traf beslutning om at skabe grundlaget for en moderne og stærk faglig hovedorganisation. Også i spørgsmålet om forholdet til Socialdemokraterne. Vi er ikke kun et parti, vores medlemmer stemmer ikke kun på et parti. Derfor vil vi samarbejde med alle kræfter, der kan støtte vores ideer og projekter. For det er forudsætningen for, at vores troværdighed er i orden, når vi skal arbejde for vores medlemmers interesser. Men dermed forlader vi da ikke broen og lader skibet sejle uden en kurs. Fagbevægelsens grundværdier er solidaritet og retfærdighed. Hjertet er placeret til venstre. Fagbevægelsen skal ikke placere sig på den ene eller anden yderfløj. Den er der, hvor der er mulighed for at få indflydelse og skabe resultater. Derfor er den linie, jeg forfølger, inspireret af god portion socialdemokratisk ide og tænkning. Det er jeg sikker på, at medlemmerne i LO's medlemsforbund er mest trygge ved. De skal vide, hvor de har LO som den samlende kraft i dansk fagbevægelse. Men det er også en linje, der er åben for debat og andre vurderinger. Vi får ikke resultater ved blot at diskutere i vores egen lille andedam. Vi skal være påvirkelige. Vi skal tage stilling til virkelighedens problemer. For vores medlemmer forandrer sig, arbejdspladserne forandrer sig, og samfundet ændrer sig i takt med nye økonomiske og teknologiske muligheder. Det skal fagbevægelsen også! Lad os diskutere fagbevægelsens politik og den måde, vi får indflydelse på. For en moderne fagbevægelse har brug for at diskutere de store opgaver, vi har i dag. Hermed overlader jeg trygt min beretning til jeres behandling.

Tags

Beretningstale, Fagbevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-jensens-beretning-ved-lo-s-kongres>